

Başka Türlü Yaşam Alanları için Neler Mümkün?

Dr. G. Gülnaz Gültekin
AHBVÜ İletişim Fakültesi
Emekli Öğretim Üyesi

Dr. Gülsüm Gülnaz Gültekin, Mersin/Silifke'de 1965'te doğdu. 1987'de Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu'ndan mezun oldu. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisansını 1995'te, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde doktorasını 2004'te tamamladı. 1985 yılından bu yana sırasıyla Milliyet Gazetesi'nde muhabir, Ajans Türk'te işletme müdür yardımcısı, Uyum Ajansı'ta yönetici, Ankara Üniversitesi Rektörlüğü'nde Basın-Yayın Halkla İlişkiler Uzmanı ve Gazi Üniversitesi'nde öğretim elemanı olarak çalıştı. 2018 yılında Gazi Üniversitesi bünyesindeki bazı fakültelerin ayrılmasıyla kurulan Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak bir yıl görev yaptıktan sonra 2019 yılı sonunda emekli oldu. 2009 yılından bu yana Türkiye Belediyeler Birliği Belediye Akademisi'nde yarı zamanlı öğretim üyesi görev yapıyor. Gerek özel sektörde, gerekse Üniversitedeki çalışmalarında toplumsal konulara karşı duyarlı davranmayı öncelikli görev bildi.

Sir William Churchill'e atfedilen "Biz binalarımızı biçimlendiririz, onlar da bizi biçimlendirir!" sözü öyle doğru ki! Önce dünyaya beton döktük, betonlaştık... Duygusal olarak sertleştik, soğuduk. Şimdilerde büyük kentlerde yer gök cam! 10-20 katlı plazalar camdan kuleler olarak gök yüzüne kafa tutarken, insanlar kırılğan! İlişkiler cam gibi... Kırılınca kadar ışıltılı, parlak. Kırılınca keskin ve can yakıcı, onarımı zor. Dahası 2020 yılında insan türünün topyekün deneyimlediği COVID-19 corona virüs küresel salgını, kendi yaptığımız beton bloklara hapis olmanın o kadar da akıllıca olmadığını gösterdi.

Çözümler bulmak için neyi bekliyoruz?

Bu satırların yazarı 20. yüzyılın son yarısında güneyi Akdeniz'e, kuzeyi Toroslara yaslanmış olan Mersin'in Silifke ilçesinde doğup büyüdü. Göçebe yörük (Yürüyen Türk) kültüründen, yarı yerleşik yaylacılık kültürüne geçişin ilk dönemlerinde Toroslardaki Kırtıl Dağı'nın eteklerinde kuzenleriyle oğlak güderken, günün birinde Ankara'daki ilkesiz, çirkin, gösteriş budalası dikey cam kaplama plazalar bölgesi Balgat'ta yaşamak zorunda kalacağı aklının ucundan bile geçmezdi.

Yarım yüzyılı aşan yaşamında, yerleşim yerlerinin betonla imtihanını ve betona yenik düşmesini derin bir üzüntü ile izledi. Taşucu'ndaki toprak damlı evlerinin

önüne, bütün mahallenin deniz ile bağı (görüntü, rüzgar, yol vb.) kesen bir dizi apartman inşa edildiğinde ve bunlara şehirliler yerleştiğinde 11 yaşındaydı; takvim 1975-1976'yı gösteriyordu.

Çocuk aklıyla, denize doğru eğimli inen böylesine muhteşem bir arazide en öne

Oturma odamızın penceresinden TAURUS Alışveriş Merkezi civarı. TAURUS isminin Toros Dağlarının antik çağlardaki adı olması da ironinin ta kendisi.

en yüksek yapıları yapmanın anlamını, bu işlere öncülük eden belediye yetkilileri dahil herkese sordu ancak 40 yıldır tatmin edici bir cevap alamadı. Bulabildiği tek cevap, **'aç gözlü, bencil ve merhametsiz insan türünün bitmek tükenmek bilmeyen sahte (illüzyon) ihtiyaçlarının tatmin edilmesiydi'**.

Yine de, sıradan Anadolu kız çocukları için hiç de kolay olmayan bir dizi yatılı okul, yurt, üniversite, çalışma yaşamı deneyiminin kazandırdıklarıyla **"iyilik çoğalsın diye"**, gücü ve imkanları ölçüsünde çabalamaktan hiç vazgeçmedi.

Dünyanın en kötü tarımsal senaryolarından birinde, Ürdün'de çölleşmiş bir arazide Geoff Lawton ve yerlilerin yaptığı permakültür uygulamalarının ve sonuçlarının anlatıldığı **Greening The Desert Projesi**'nin kısa videosunu izlediğinde zaman 2010 yılına tarihleniyordu.

EKOLOJİK DENEMELER BAŞLIYOR

Yazar, sevinç ve heyecanla Permakültür Tasarımı çalışmalarını araştırmaya başladı. Bu konuda çok sayıda kitap okudu, internet sitelerindeki paylaşımları inceledi. Ardından nelerin mümkün olduğunu yerinde görmek üzere 2015 Haziran'ında Bursa Uludağ'da erozyona teslim olmuş bir arazi üzerine kurulu Belentepe Permakültür Çiftliği'ni ziyaret edip, Taner Aksel ve ekibi ile çok keyifli birkaç gün geçirdi.

Dr. G. Gülnaz Gültekin, Bursa Uludağ'da bulunan Belentepe Permakültür Çiftliği'nde Permakültür Giriş Eğitiminde, Eğitimci Taner Aksel ile (Yanda) Çok değil 10 yıl önce çorak bir bayır olan Belentepe Permakültür Çiftliği'nin bir bölümü (Altta - Fotoğraf: Taner Aksel)

ÜRDÜN'DE PERMAKÜLTÜR UYGULAMASI

"Greening the Desert - Çölü Yeşillendirmek" adlı proje, basit tarım ilkelerinin uygulandığı permakültür tasarımı ile, kaybettiklerimizi geri getirmenin yollarına ilişkin önemli bilgi ve deneyimler sunuyor. Deniz seviyesinin 400 metre altında, Ürdün'ün Cevaşta Köyü'nde (Ölüdeniz Vadisi'nde) Permakültür tasarımcısı Geof Lawton bu projeye ilgili olarak şunları söylüyor: "Oraya gidip baktık ve olamaz diye düşündük. Sanki Dünyanın sonu gibi; burası 40 dönümlük tamamen tuzlanmış bir arazi. Ağustosta sıcaklıklar 50 derecenin üstüne çıkıyor, herkes plastik seraların altında tarım yapıyor ve herkes ilaç püskürtüyor, püskürtüyor. Herkes suni gübre kullanıyor. Keçilere aşırı otlatma yapılmış. Tıpkı bir kemiğin üstündeki eti yiyen kurtçuklar gibi ülkenin kemiğine doğru ne varsa yok edilmiş. Burada, toprağın üzerine düşen her yağmur damlasını toplayacak bir sistem tasarladık. 40 dönüm için 1,5 kilometrelik eş yükseltide yağmur hendeklerinin içini organik maddelerle malçladık. Hendekler kış boyunca sadece birkaç kez dolup boşalıyor ve 1 milyon litreden fazla suyun arazide emilmesini sağlıyor. Hendeğin üst kısmına azot bağlayıcı çöl bitkileri diktik, aşağı kısmına meyve ağaçları..."

Yalnızca 9 (dokuz) yılda Ürdün Vadisi'ndeki Cevaşta Köyü'nde ortaya çıkan değişim Dünyamızın geleceğine ilişkin umut vaat ediyor.

Kaynaklar: <https://vimeo.com/27698482>

<http://www.aljazeera.com.tr/belgesel/yeniden-yeryuzu-colu-yesillendirmek>

<https://permaculturenews.org/event/greening-the-desert-internship/>

Okuma, gözlem ve deneyime dayalı öğrenmelerin ardından işe ilk olarak, Silifke'nin Çaltı Yaylası'ndaki bir yamaçta yer alan düşük verimli aile toprağının bir bölümüne yağmur hendekleri açıp su tutma işlevini denemekle başladı. Eskiden sadece buğday ekilen o arazide; bugün kiraz, badem, dut başta olmak üzere çeşit çeşit meyve ağacı var ve tüm aileye yetecek kadar sebze hasadı mümkün hale geldi.

Yazarın, permakültür ilkelerini temel alarak oluşturduğu Ankara'daki çatı bahçesi ise özellikle ilk bahardan son bahara kent yaşamının stresinden uzak, huzurlu ve sevgi dolu bir mekân haline geldi. Özellikle pandemi sürecinde bu çatı bahçesi, ailemizin ve dostlarımızın nefes aldığı, huzur bulduğu yegâne mekân oldu.

Çatı bahçesi öylesine güvenli ve huzurlu bir ortama dönüştü ki, iki yıldır burayı bir çift güvercin mesken edindi. Herhangi bir saksı dibine yumurtlayıp, ekmek elden su gölden kuluçka dönemini burada tamamlayarak yavrularını saksıdan uçuruyorlar.

Permakültür patatesleri sağlıklı ve lezzetli...

İyi domatesin tadına bizden önce bakanlar var.

*Balkon, teras ya da çatıların basit ekolojik tarım ilkeleri ile yaşayan küçük bir habitata dönüşebildiğini deneyimlemek!
Kuşların, kelebeklerin, arıların ziyaretine tanıklık etmek...
Yaz döneminde kış için hazırlık yapmak...
Paha biçilemez!*

*Çatı bahçemizin 2019 yılı yaz dönemindeki konukları: Güvercin Ailesi...
Onlar uyuyup büyüsün diye iki ay boyunca akşamları çatıda ışık yakılmadı... Mum ışığında nostaljik günler yaşandı.
Bitkilerimiz için gübrelerini bırakarak uçup gittiler.*

BİLL MOLLISON'UN YAPTIĞI VE HEPİMİZE YENİDEN ÖĞRETTİĞİ: "DOĞAYI MODELLEMEK!"

Tazmanya'daki küçük bir köyde doğup büyüyen ve permakültürün babası olarak bilinen Bill Mollison, kendi yazdığı Permakültüre Giriş kitabının ön sözünde; 1950'lerden sonra içinde yaşadığı sistemin kaybolmakta olduğunu fark ettiğini ancak bizi ve etrafımızdaki dünyayı öldüren siyasal ve endüstriyel sistemleri protesto etmenin de işe yaramadığını gördüğünü anlatarak şöyle der:

"Bir daha asla herhangi bir şeye karşı koymakla vakit harcamak istemiyordum. Tek istediğim, biyolojik sistemleri topyekûn çökertmeden var olmamızı sağlayabilecek bir şeylerle geri dönmektir. 1968'de Tazmanya Üniversitesi'nde dersler vermeye başladım ve 1974'te David Holmgren ile birlikte çok yıllık ağaçların, çalılıkların, sebze ve ot gibi bitkilerin, mantarların ve kök sistemlerinin çok yönlü verimine dayalı, "permakültür" ismini verdiğim sürdürülebilir bir tarım sistemi taslağı geliştirdik..."

Permakültür'ün babası sayılan Bill Mollison (1928-2016)

PERMAKÜLTÜR TASARIMI: SOSYAL VE EKOLOJİK SİSTEMLERİN MİMARİ TASARIMLA BULUŞTUĞU MODEL

Avusturalya Permakültür Araştırma Enstitüsü'nün internet sitesinde permakültür; çeşitli doğal sistemlerde görülen atıksız, kapalı döngü sistemlerini taklit ederek toprağı, kaynakları, insanları ve çevreyi karşılıklı yarar sağlayan sinerjilerle bütünleştiren bir ekolojik tasarım sistemi olarak tanımlanıyor¹. Türkiye Permakültür Enstitüsü ise kapsamlı açıklamalardan sonra için özünü şöyle ifade ediyor: "**Permakültür, sürdürülebilir insan yerleşimleri kurgulayabilmemizi sağlayan bütünsel bir tasarım bilimidir.**" Permakültürün dayandığı üç temel etik ilke var: **Dünyaya özen göster, insana özen göster, zaman-para ve malzeme fazlasını bu amaçlar için kullan.** Bu çerçevede seçimimizi rekabetten değil, iş birliğinden yana kullanmamız gerekiyor³.

Doğal ekosistemin işleyişini taklit ederek sürdürülebilir tarım uygulamalarını hayata geçiren permakül-

tür, kırsal alanlarda ve kent içindeki uygun alanlarda gerçekleştirilebilir. Permakültürde doğa ile uyum içinde ev bahçeleri tasarımları, gıda ormanları tasarımları, hayvancılık sistemleri tasarımları yapılabilir. Permakültür uygulamaları ile kırsal alanlarda erozyon, otlatma vb. nedenlerle zayıflamış toprağın geri kazanımı, suyun tutulması ve verimli kullanımı; kentsel alanlarda ise kentsel gıda yetiştiriciliği, geri dönüşüm sistemleriyle toprak oluşturma çalışmaları yürütülebilir. Toprak ile uğraşarak kendine yeten, çevre ve doğa dostu bireylerin sayısının artmasına katkı sağlanabilir. Kırsal ya da kentsel alanlarda oluşturulan ekolojik bahçeler birden çok işlevi olan; meyve, sebze, tıbbi ve aromatik bitkiler, göz alıcı çiçekler, toprağı zenginleştiren malç, zararlılardan koruyan ve yaban hayatı için habitat sağlayan güzel bitkiler ile doludur⁴.

Permakültür tasarım ilkeleri kentlerde; çatı bahçeleri, dikey bahçeler, hobi ve kent bahçeleri gibi tematik bahçelerin oluşturulmasında ve sürdürülebilir yaşam kültürünün yaygınlaştırılmasında etkin bir şekilde kullanılabilir. Günümüzde Türkiye'nin de dahil olduğu pek çok ülkede yerel, ulusal ve uluslar arası düzeyde yüzlerce permakültür uygulaması ile karşılaşmak mümkün. Permakültür çiftlikleri, atölyeleri, eğitim-araştırma ve uygulama merkezlerinin oluşturduğu ağlar kentsel ve kırsal alanlarda gönüllü organizasyonlar oluşturup bilgi ve deneyimleri paylaşarak, sürdürülebilir yaşam, kendine yeten insan ve toplum için etkin bir şekilde faaliyetlerini sürdürüyorlar.

Bu uygulama alanlarından biri de şehir gıda bahçeciliği...

Şu anda dünyanın her yerinde şehirlerde harika şehir bahçeleri ve

1 <https://permaculturenews.org/what-is-permaculture/>

2 <http://permacultureturkey.org/nedir/>

3 Mollison, Bill. Permakültüre Giriş, Sinek Sekiz Yayınları, İstanbul, 2015

4 Hemenway, Toby. Permakültür Bahçeleri, Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 2015

çiftlikleri oluşturan birlerce bahçıvan var. Türkiye'de mimarlar, şehir plancıları, yerel yöneticiler; tarım, hayvancılık ve sağlık profesyonelleri, eğitimciler başta olmak üzere toplumun her kesiminin sürdürülebilir yaşam tasarımları konusuna dikkatini çekmek için incelenebilecek çok sayıda örnek proje mevcut. Bunlardan biri Türkiye'de İstanbul'un göbeğindeki Akmerkez'in çatısındaki, Mimar Hasibe Akın'ın öncülüğünde kurulan çatı bahçesi. Akmerkez çatı bahçesi, bir tüketim merkezinde üretimin de mümkün olduğunu göstermesi açısından çok önemli⁵. Hasibe Akın 2016 yılında yaptığı TEDxRESET konuşmasında Akmerkez Çatısındaki Permakültür deneyimini şöyle özetliyor: "Önce AVM çalışanlarını organize ettik. Artık yemekleri, karton kutuları ve tüm organik atıkları ayrıştırmaya başladık. Bunlardan toprak üretecektik. Permakültür tasarımında atık yoktur. Atık denilen şey, bilgi ve hayal gücü eksikliğinden dolayı nasıl kullanılacağı bilinmeyen kaynak demektir. Öyle çok şeyimiz vardı ki, hiçbir şeye ihtiyacımız yoktu... Solucanlar için bir alan oluşturduk ve solucan çaylarıyla toprağımızı beslemeye başladık. Arıları ve böcekleri çekebilecek bir habitat oluşturduk. Aynı zamanda da terastaki yüzey suyunun toplanabilmesi için bir su yönetimi geliştirdik. Anadolu'dan ata tohumlarımızı toplayıp terasımıza dikmeye başladık. Buradaki çalışmaları 'dönüştüren belgeler' adı altında sinemada paylaştık, söyleşiler yaptık..."

"Başka türlü mimarlık mümkün!" söylemine sıkı sıkıya bağlı olduğunu ifade eden Hasibe Akın'ın Akmerkez çalışanları ile iş birliği halinde, alışveriş merkezinden çıkan organik atıkları toprağa dönüştürerek başladığı

İstanbul Akmerkez'in çatısındaki kent bahçesinden bir kesit... (Fotoğraf: <https://xxi.com.tr/i/avmde-permakultur>)

San Francisco Kent Bahçelerinden Biri: Potrero Hill Garden, Vermont'ta (Fotoğraf: Chris Carlsson) (<http://www.foundsf.org/index.php?title=Category:Gardens>)

serüven, CEO'nun elinde çıkan siğile sürülen sıvı solucan gübresinin şifa olmasının ardından daha kapsamlı örnek bir uygulamaya dönüşür.

Kentlerdeki örnek gıda bahçeleri incelendiğinde dikkate değer çok sayıda örnek vardır. Bunlardan bir başkası da **San Francisco Kent Bah-**

çeleri⁶ (SLUG)dir. San Francisco Kentsel Bahçeler Birliği (San Fran-

⁶ http://www.foundsf.org/index.php?title=San_Francisco%27s_Community_Gardens

<https://foodtank.com/news/2013/12/farming-in-the-bay-10-urban-agriculture-projects-san-francisco/>

<https://www.urbansprouts.org/>

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=JL4F-hO1vQY>

San Francisco Kent Bahçeleri Projelerinden bir diğeri: Urban Sprouts (Şehir Lahanası) Kaynak: <https://www.urbansprouts.org/>

cisco Leuge of Urban Gardens – SLUG), kentte gıda yetiştiren insanlara 1980’li yıllardan beri desteğini sürdüren kâr amacı gütmeyen bir kuruluş. Başlangıçta, kent sakinleri için gönüllü tohum sağlayan SLUG, günümüzde yüzlerce hobi bahçesini koordine ediyor; bahçıvan adaylarına eğitim, kaynak ve araç Community gereç temin ediyor. SLUG ayrıca, şehirdeki konut projelerine gıda üretimi hatları eklenmesi, kent parkları ve doğal alanların yeniden canlandırılması konularında yerel yönetimle işbirliği yapıyor. Bu çerçevede bir yandan yerel istihdamı

desteklerken, öte yandan gençler için kentlerde gıda yetiştirerek yaşamlarını sürdürmelerini öğrenecekleri staj olanakları sunuyor.

Örneğin, **Şehir Lahanası (Urban Sprouts)** adlı kent bahçeleri projesi Michelle Ratcliffe’in doktora tez çalışması kapsamında San Francisco’nun güneydoğu semtlerinde düşük fırsat topluluklarına sağlıklı beslenme ve yaşam desteği sağlamak üzere 2003’te San Francisco’daki Luther Burbank Ortaokulu’nda (şu anda Haziran Jordan Eşitlik Çiftliği Okulu) başladı. Ratcliffe ve arkadaş-

ları, **“Bahçe Tabanlı Eğitim Modeli”** olarak tasarladıkları bu programı; teorik ve davranışsal temelli disiplinler arası bir çerçeve geliştirerek test etti. Şu ana kadar 20 binden fazla genç ve yetişkinin dahil olduğu çalışmada öğrencilerin çevreye bakışları ve sağlıklı beslenmelerinde belirgin değişiklikler olduğu tespit edildi. Şu anda, Urban Lahanası, San Francisco Çocuk Adalet Merkezi de dâhil olmak üzere yedi farklı kurumda uygulanıyor.

SAĞLIKLI ŞEHİRLER İÇİN ŞEHİR BAHÇECİLİĞİNİN DEĞERİ

Dikkatli bir şekilde dikilmiş ağaçlar, çalılar ve diğer bahçe düzenlemeleri; su, hava, gürültü ve görüntü kirliliğini azaltarak, ayrıca yazın sıcağı, kışın soğluğu düşürerek insan sağlığına büyük yarar sağlar. Bitkiler, hava kirleticileri atmosferden temizler ve oksijen sağlar .

Bitkiler aynı zamanda şehirdeki en kıymetli su arıtıcılarıdır. Beton ve asfalt kitlesiyle dolu kentlerde, yağmur suları emilemeyip kanalizasyon sistemlerini doldurur. Yağmur yağduğunda kanalizasyonlar taşar, çeşitli sel felaketleri ortaya çıkar ve binalardan gelen kirleticiler her yere yayılarak önemli sağlık problemlerine yol açabilirler. Bitkiler, yaprakları yoluyla yağmurun hızını keserek daha çok miktarda suyun şehir topraklarında emilmesini sağlarlar. Çatılar yeşille donatıldığında akışa geçen su miktarı azalarak sel felaketleri ve sonuçları önlenir, hava kirliliği ortadan kalkarken kente taze gıda girişi sağlanır.

Günümüzde dünyadaki pek çok büyük şehir, yeşil çatı uygulamalarını arttırmak için özel çalışmalar yürütüyorlar. Örneğin, uluslararası kabul görmüş bir proje olan GIDA ÇATISI (Urban Harvest Stl) mimarların,

GIDA ÇATISI (Urban Harvest Stl) Missouri Modeli 8500 metrekare alana yayılıyor. (<https://www.urbanharveststl.org/>)

GIDA ÇATISI (Urban Harvest Stl) her yaştan topluluk üyesinin sürdürülebilir yaşam eğitimlerine katılımına imkan sağlıyor. (<https://www.urbanharveststl.org>)

peyzaj mimarlarının, yeşil çatı uzmanlarının, inşaat mühendislerinin, tarım uzmanlarının ve şehir çiftçilerinin iş birliğiyle ortaya çıktı ve dünyanın farklı ülkelerinde çok sayıda örneği var. "FARMily (Farm: Çiftlik, Family: Aile)" sloganı ile uluslararası doğa dostu kocaman bir topluluk oluşturan GIDA ÇATISI'nın örnek uygulamalarından biri, ABD'nin St. Louis eyaletindeki ilk çatı katı çiftliği olan Missouri; kentsel tarım, sürdürülebilir yapı, yağmur suyu yönetimi ve toplum gelişimi için harika bir modeldir. Bu projedeki 8.500 metrekaarelik çatı katı, yeşil bir altyapının

dinamik bir örneğini ve çok daha fazlasını oluşturuyor. Mesela Missouri Gıda Çatısı çiftlik tasarımının, fırtına başına 17.000 galon yağmur suyunu yakaladığı ve St. Louis şehir merkezinde yağmur suyu akışının azalmasına katkı sağladığı kanıtlanmıştır .

BETON, KÜRESEL ISINMA, PANDEMİ, YOKSULLUK, AÇLIK... ÇARE?

Sir William Churchill'e atfedilen "**Biz binalarımızı biçimlendiririz, onlar da bizi biçimlendirir!**" öyle doğru

ki! Önce dünyaya beton döktük, betonlaştık. Duygusal olarak sertleştik, soğuduk. Şimdilerde büyük kentlerde yer gök cam! 10-20 katlı plazalar camdan kuleler olarak gök yüzüne kafa tutarken, insanlar kırılğan! İlişkiler cam gibi... Kırılncaya kadar ışıltılı, parlak. Kırınca keskin ve can yakıcı, onarımı zor.

Beton ve cam, insan türünün evrendeki yegâne evini yani Dünya'yı nasıl yaşanmaz hale getirdiğini gösteren unsurlardan yalnızca ikisi... Yerküremizi ısıttık, buzullarımızı erittik, bir kısmımız açıktan ölüerken, bir başka kısmımız tokluktan öldük. Bizim dışımızdaki türlerin yaşam hakkını yok saydık! Ve gözle görülemeyecek bir virüs milenyumda kendini beğenmiş insan oğulları ve kızlarına-deyim yerinde ise- haddini bildirdi.

Oysa kadim topraklarımızda binlerce yıllık zengin kültürümüz bize ihtiyacımız olanı söylüyor. Aslında "özlediğim dünya"nın modeli Avustralya'da değil, binlerce yıldır Anadolu'da... İki Avustralyalı binlerce yıllık kadim bilgileri derleyip modern insanın anlayacağı şekilde yeniden yapılandırmışlar ve adına "Permakültür Tasarımı" demişler. İyi ki de demişler.

Ve bu modele göre, Mimar Sabiha Akın'ın da belirttiği gibi, "aslında o kadar çok şeyimiz var ki, hiçbir şeye ihtiyacımız yok." İhtiyacımız olan şeyler gözlem yapmak, bağlantı kurmak, kaynakları (enerji, su, toprak ve iş birliği) yakalayıp biriktirmek ve sonra paylaşmak...

Çok geç olmadan... Ruhsal, zihinsel ve fiziksel sağlık için... Daha iyi bir Dünya için ve iyiliği çoğaltmak için... Ülkemizde ekoloji kültürünü geliştirerek insani yaşam alanlarını artırmak için neler mümkün?

Ankara Çukurambar Havadan (İnternet - havaobjektif.com)